СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 210. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 10-го ВЕРЕСНЯ 1948. No. 210. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 10, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen { 4-0807 / 4-0237 } — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЮНІЯ ПІДБИВАЄ ЦІНИ ВИРОБІВ ПОНАД СПРАВЖНЮ ВАРТІСТЬ

Вашингтон, 8 вересня. — Конгресові дослідники довідалися від свідків, що ціни футер і футряних шкірок втримуються на висоті понад їхню справжню вартість тому, що юнія кушнірів у Ню Йорку опинилася під диктатурою й добилася контролі над цінами, які настановляють великі підприємці виробу футер. Таку політику кушнірської юнії виявив Джозеф Дж. Верністін, адвокат групи малих кушнірів. Він сказав підкомісії праці в палаті репрезентантів, що Міжнародна Юнія Кушнірських і Шкіряних Робітників, приналежна до Конгресу Індустріяльних Організацій, застрашує малих вирібників, щоб усунути їх з бизнесу. Малі підприємці мають добрих майстрів для викінчення процесу виробу шкірок, а коли їх усувається з підприємств, тоді великі підприємці мусять наймати за більшу ціну таких майстрів і підносити ціну футер. Коли великі підприємці роздають роботу малим, тоді юнія накладає кару на великих підприємців і з таких кар вона дістала минулого року мільйон долярів доходу. Це є великий юнійний ракіт — казав Верністін. Юнія наймає за ті гроші своїх детективів, які слідять за поведінкою підприємців. Юнія викликає непотрібно страйки, щоб тільки застрашувати підприємців. Диктатором в юнії є предсідник Бен Ґолд, а йому помагає Ирвинґ Поташ. Оба ці провідники юнії є комуністами, а Поташ є членом видавничої спілки комуністичного щоденника „Дейлі Воркер", казав Верністін.

ОБРАХОВУЮТЬ ШАНСИ КАНДИДАТІВ НА ПРЕЗИДЕНТА

Ню Йорк. — Дослідувачі прилюдної опінії переводять точні допити серед різних кол громадянства над виборчими шансами кандидатів на президента при найближчих виборах. Цею справою займається теж Інститут Прилюдної Опінії Джорджа Ґелопа, який оприлюднив свої помічення. На підставі своїх допитів він стверджує, що коли б переведено вибори під теперішню пору, тоді 42½% голосів дістав би Дюї, 36% Труман, 5% Волес, 10% не мають своєї думки. Це вказує, що прилюдна опінія мало змінилася від червня до серпня, коли то роблено допити в цій справі. Як піде дальше зміна в наставлені людей, що займаються політичними справами, це залежатиме від того, як переведуть свою передвиборчу кампанію демократи, каже Ґелоп.

НОВІ КРЕДИТОВІ ОБМЕЖЕННЯ В БАНКАХ

Вашингтон. — Федеральна Рада Резерви наложила обмеження при уділюванні кредитів консументам, щоб спинити зріст інфляції. Разом банки, які є членами Резервової Системи, мусять вложити додатково депозитів $1,900,000,000. У майбутності банки мусять складати до Резервової Системи 2% ощадностей, які вкладають у них поодинокі вкладчики чи то на ощадність чи на чекове конто, а півтора відсотка від своїх власних фондів. Затримання грошей в банках спричинить зменшення видатків вкладчиків, а це знову зменшить небезпеку дальшої інфляції.

НАЙШЛИ НАУКОВЦЯ, ЩО ЗУСТРІЧАВ СОВЄТСЬКИХ УРЯДОВЦІВ В СПРАВІ АТОМОВОЇ СИЛИ

Вашинґтон. — Комісія неамериканських діянь в палаті найшла науковця, який переговорював з совєтськими урядовцями під час війни в справі видачі їм тайни про атомову енерґію. Цим науковцем є д-р Мартин Камен, професор хемії в університеті Вашинґтон, у місті Ст. Луїс. Він має стануги як свідок перед комісією 15 вересня. Досі звісно, що в 1944 він зустрічав у Сан Франсиско совєтських урядовців і вони допитували його про проєкт Манґетен, у якому Камен працював. Камен каже, що він відмовив усяких відповідей на їхні запити. — Комісія переводить тепер дальші допити над свідоцтвом ред. Чемберса в справі шпигунської діяльности Алджера Гісса, коли він був урядовцем департаменту стейту. Допити переводять при замкнених кверях і тільки деякі факти доходять до прилюдного відома.

ЗАЛІЗНИЦІ ВІДМОВЛЯЮТЬ ПРИЙМАТИ НОВІ ТОВАРИ ДО ПЕРЕВОЗУ

Вашинґтон. — Внаслідок страйку докових робітників на побережжі Тихого океану Товариство Американських Залізниць наклало ембарґо на перевіз вантажу до Тихоокеанських портів а теж і на товари, які мають бути навантажені на кораблі у східних портах для перевозу до західних. Заборона не відноситься до вантажу, який іде залізницями до східних пристаней для їхнього перевозу за кордон або до інших пристаней на сході.

ЗАТОПИВСЯ КОРАБЕЛЬ ПРИ ПЕРЕВОЗІ ЦИРКУ

Маямі. Флорида. — Сорок чотири особи, в більшій частині циркові актори, загинули на Карібськім морю, коли затопився корабель, який перевозив увесь цирковий набір з пристані Маріель, на острові Куба, до Картахени, в республиці Кольомбія. Найближчим побережжям було побережжя Кольомбії у віддалі 130 миль. Досі звісно, що тільки 12 людей із усіх 56 вирятувалися на лодці. Затонули теж усі звірі й виряд.

КРАДІЖ ГРОШЕЙ НА ФАРМІ РОВА

Касвил, Н. Дж. — Невислідженi злодії вкрали з залізної каси на фармі Російського Общества Взаємної Допомоги, званої в скороченні Рова, суму $7,536, вивертівши в касі діру вночі. Одначе вони не доглянули ще $8,000, які тоді находилися в адміністраційнім будинку. Гроші були призбирані з тижневого приходу фарми, яка обіймає 14,000 акрів землі. Минулого тижня гостювало на фармі багато проти-комуністичних росіян, які перевели там свято Дня Праці.

Америка підготовляє опір проти насилля в Берліні

Вашингтон, 8. вересня. — Секретар стейту Джордж Маршал ствердив, що комуністи як зпоза Німеччини так і в Німеччині є відповідальні за заворушення і схоплювання поліцистів і цивільних людей у Берліні і заявив, що проти таких беправств треба ставити сильний опір. Маршал не назвав Совєтів по імені, одначе сказав, що заворушення переводяться за звісними комуністичними взірцями, які мають на цілі усунути правно вибраний уряд і завести комуністичну диктатуру. — Після такого вияснення положення в Берліні перед кореспондентами Маршал пішов на наради з секретарем оборони Джеймсом Форесталом і іншими чоловими урядовцями з оборонних агенцій. Це вже другий день радять представники уряду краєвої оборони над справами, які безпосередньо звязані з положенням у Бер-Берліні.

УРЯД ГОДИТЬСЯ РАДИТИ НАД ІТАЛІЙСЬКИМИ КОЛОНІЯМИ.

Вашингтон. — Департамент стейту повідомив Совєтську Росію, що Злучені Держави годяться на скликання представників Чотирьох Держав на наради в справі майбутности італійських колоній, одначе ствердив, що наради не осягнуть ніякої цілі, як довго Совєти не вийдуть з якимсь новим предявленням. На скликання нарад погодилися представники Англії й Франції. Маршал заявив, що хоч Америка годиться на їхню заяву, то він самий не братиме участи в нарадах. Наради мають бути скликані ще перед днем 15. вересня.

СОВЄТИ КЛЮЧЕМ ДО МИРУ — ПРИГАДУЄ СЕНАТОР ПЕРЕД ВИЇЗДОМ ДО ЕВРОПИ.

Ню Йорк. — У світі не буде справжнього миру, доки Америка не відбудує себе під військовим і промисловим оглядом і не спонукає Росії до співпраці у світових справах. Таку думку висловив сен. Гері Кейн з стейту Вашингтон, коли виїздив літаком з майдану Ля Ґвардія до Европи. Він поїхав разом з 42 іншими делегатами з Америки на зібрання Европейської Асамблеї для Морального Розброєння, яка буде радити в Со-Сір-Монтре у Швайцарії впродовж найближчих 14 днів.

ЩЕ ОДИН ЧЕСЬКИЙ КОНСУЛЬ ЗРЕЗИГНУВАВ.

Шікаґо. — Ладіслав І. Крно, чеський консуль у Шікаґу, оприлюднив, що він покидає своє становище, одначе не вертається до рідного краю, а остається в Америці. Він вияснив, що зробив це тому, що не може погодитися з комуністичним режімом в Празі, і не має іншої ради для наладнання трудощів.

У СОВЄТСЬКІЙ НЕВОЛІ.—Совєтська преса продовжує тероризувати населення, щоби до останнього зерна здавало „хліб державі" та добивалося „ще більших виробничих перемог". Під караулом совєтських катів населення поневоленої України в голоді й нужді виконує ці каторжні роботи, щоб тільки рятувати своє життя. Совєтська преса подає, що населення України, з дітьми і стариками включно, „з ентузіязмом" виконує каторжний наказ Сталіна. На фото видно цей обдертий та нужденний „ентузіязм" в селі В. Хутори на Вінниччині.

КЕІЛЬ ДІСТАВ ДОРУЧЕННЯ ТВОРИТИ УРЯД ФРАНЦІЇ

Париж, 9. вересня. — Президент Франції, Вінсент Оріол, уповажнив вчора Генрі Кеіля, члена „старої ґвардії" Радикальної партії, створити новий уряд країни, після того як другий уряд Роберта Шумана знову провалився та як старий державний муж Франції, Геріот, відмовився від цего завдання. Кеіль виявив „осторожний оптимізм" на тему можливостей створення нового уряду та заявив, що кокретні інформації на цю тему він зможе подати вже сьогодні в полудне. Тимчасом в країні погіршується економічне положення, а кріза уряду знову позначується сильним упадком франка. Кеіль заявив, що головна увага його уряду була б звернена власне на розв'язку економічної кризи. Президент Оріол вчора вперше нараджувався з двома представниками партії де Ґоля, а комуністи видали маніфест, що для них „настав слушний час".

Переселення українських Д. П. предметом нарад у Вашинґтоні

Филаделфія, 9. вересня. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що у вівторок, дня 7-го вересня, відбулася в Комісії для Переміщених Осіб при департаменті стейту у Вашингтоні чергова конференція в справі переселення українських скитальників-фармерів до стейту Меріленд. В нарадах взяв участь представник згаданої комісії, Едуард О'Конор, представник ЗУАДКомітету, його екзекутивний директор д-р Володимир Ґалан та представник мерілендських фармерів, Френк Періш, як теж кореспондент „Болтімор Сан". На нарадах окремо обговорено справу приїзду українських скитальників до стейту Меріленд. Комісія для Переміщених Осіб в департаменті стейту віднеслася до цеї справи дуже прихильно, стверджуючи, що ЗУАДКомітет є першою американською допомоговою організацією, що поробила такі заходи, які у великій мірі можуть допомогти урядові у виконанні ухваленого конгресом закону про допущення до ЗДА 205,000 скитальників. При цьому стверджено, що виставлені ЗУАД Комітетом посвідчення про запевнення мешкання і праці новим імігрантам відповідають всім вимогам закону, якщо вони є авторизовані нотарем. З канцелярії ЗУАДКомітету виясню ють, що на розісланих попередньо формулярах таких посвідок не зазначено окремо місця, де нотар мав би потвердити правдивість зложених на заяві вияснень, але він це повинен зробити на другій, чистій стороні. На нових формулярах вже окремо зазначується місце для нотарського потвердження.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ НА КОНГРЕСІ БРИТАНСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК.

Марґейт, Англія, 9. вересня. — В цьому місті відбувається конгрес Британських Професійних Спілок, на самому початку якого комуністи понесли повну поразку. Конгрес з цілою рішучістю відкинув їх виступ проти Пляну Маршала, натомість бесідники недвозначно засудили Світову Федерацію Професійних Спілок за її опанування комуністами та агентурну підпорядкованість воєнно-імперіялістичній політиці Совєтського Союзу.

МАРШАЛ ОБІЦЮЄ ПОВНЕ ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ДЕРЖАВИ ІЗРАІЛЯ.

Вашингтон. — Упродовж кількох найближчих тижнів треба надіятися повного признання для ново створеної Держави Ізраїля, як це виявив секретар стейту Маршал. Теперішнє признання є тільки признанням „де факто", а повне законне („де юре") признання треба щойно підготовити. Треба наперед перевести вибори до парляменту в новій державі і настановити конституційний уряд, сказав Маршал на пресовій конференції.

НАПРУЖЕННЯ В БЕРЛІНІ ДОХОДИТЬ ДО КРАЙНОСТІ

СОВЄТИ ЗЛАМАЛИ СВОЄ ЗАПЕВНЕННЯ ТА ПЕРЕХОПИЛИ ФРАНЗУЗЬКИЙ КОНВОЙ. КОМУНІСТИ ІҐНОРУЮТЬ МІСЬКУ РАДУ.

Берлін, 9 вересня. Кріза внутрішнього положення в бльокованому Совєтами Берліні досягнула вчора свого вершка, як Совєти зламали своє запевнення вільного переїзду через їх зону групи західних поліцаїв та зв'язкових старшин з будинку обложеної комуністами Міської Ради. Група їхала французькими вантажними автомашинами та під французьким конвоєм, але її зупинили важко озброєні відділи совєтських вояків та німецької поліції зі совєтського сектора і заарештували конвойованих. Гострий протест західних командантів міста Совєти відкинули. Положення було того роду, що в кожній хвилині могло прийти до воєнного інциденту. Комуністи рівночасно повідомили, що вони не визнаватимуть більше Міської Ради та її рішень на нарадах поза приміщенням маґістрату в совєтському секторі, який вони захопили. Загально вважається, що Совєти і їх німецька п'ята колона приступили до кінцевої акції за здобуття повної контролі міста. У висліді, положення в Берліні є найбільш критичне за всі часи.

ВІЙСЬКОВІ ҐУБЕРНАТОРИ НІМЕЧЧИНИ ПРОДОВЖУВАТИМУТЬ НАРАДИ

Берлін, 9 вересня. З поінформованих джерел заявляють, що з кінцем цього тижня чотири військові ґубернатори Німеччини мали б продовжувати свої наради для практичного здійснення винесених в Москві постанов щодо одної валюти в Берліні та її спільної контролі. Дотеперішні наради під цим оглядом недали жодного результату. Сподіються, що відновлення нарад внесе теж деяке відпруження в загальне положення в цьому місті. В Лондоні вже майже втратили надію на можливість порозуміння в цій справі, а з Москви повідомляють, що західні дипломати дожидають від своїх урядів інструкцій щодо дальшої акції.

СОВЄТСЬКІ ПРОВОКАЦІЇ ПРОТИ ЗАХІДНОЇ АВІЯЦІЇ

Берлін, 9 вересня. Совєтська боєва авіяція почала вчора масові вправи на повітряному коридорі між західними зонами і Берліном, через який західні союзники забезпечують бльокований Совєтами Берлін необхідними продуктами. Американські і британські власті повідомили, що вчора совєтські боєві літаки кількакратно загрожували західному повітряному транспортові, як теж самій повітряній безпеці над Берліном. Не зважаючи на це, західний повітряний транспорт досягнув вчора нового рекорду, як самі тільки американські літаки доставили до Берліна 3,319 тонн продуктів. Американські і британські власті розглядають необхідність боєвої контролі загроженого Совєтами повітряного коридору, що ще збільшує можливість інцидентів.

КОМІСІЯ О.Д. СТВЕРДЖУЄ ВИНУ АЛЬБАНІЇ ЩОДО ІНТЕРВЕНЦІЇ В ГРЕЦІЇ

Атени, 9 вересня. Спеціяльний підкомітет Балканської Комісії О.Д. вчора на засіданні ствердив вину Альбанії в допомозі большевицьким партизанам в Греції в їх війні проти уряду. Комісія ствердила, що грецькі большевики одержували постійно постачання і допомогу з Альбанії протягом цілої кампанії в горах Граммос.

ТЕРОР І СМЕРТЬ ВІД ЧЕРВОНОГО НАЦІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 9 вересня. Віллі Брандт, берлінський представник екзекутивного комітету Соціял-демократичної партії, подав вчора до публичного відома страшний реєстр терору, що його сіє тепер в східній Німеччині червоний націзм. Безпощадний визиск населення, масові арешти і вбивства, виловлювання ясиру до Совєтського Союзу, ґуста сітка концентраційних таборів та загальне кріпацтво а при цьому голод і нужда характеризують панування червоного совєтського націзму в тій країні за залізною завісою.

БРИТАНІЯ ПРОТИ ЗМІНИ ЗАХІДНОЇ ПОЛІТИКИ В НІМЕЧЧИНІ

Лондон, 9 вересня. Вчора тут виявлено, що британський уряд обстоює продовжування дотеперішньої політики західних союзників в Німеччині, головно вважає за необхідне продовжувати розбірку німецьких фабрик та доставу їх союзникам в характері воєнних відшкодувань. Це рішення винесено у зв'язку з пропозицією американського уряду, щоби перервати дальшу розбірку німецьких фабрик, натомість використати їх для здійснення Пляну Маршала в Европі. Британія вважає, що це дало б Совєтам аргумент, мовляв західні союзники не додержують міжнародних зобов'язань і приготовляють війну.

В ЛИСТОПАДІ ПЕРШІ МІСЬКІ ВИБОРИ В ЕСПАНІЇ

Мандрид, 9 вересня. З поінформованих джерел заявляють, що перші міські вибори в Еспанії мали б відбутися в дні 28 листопада. В кожному разі до голосування мали б бути допущені тільки голови родин і вони вибирали б тільки одну третю частину радних.

СОВЄТИ ДЕРЖАТЬ ЩЕ 500,000 ЯПОНСЬКИХ НЕВОЛЬНИКІВ

Токіо, 9 вересня. Американський головнокомандуючий на Далекому Сході, ген. Доґлес МекАртур вчора гостро критикував совєтську окупаційну політику, головно щодо японських воєнних полонених, яких ще дальше використовується до каторжних робіт для збільщення совєтського воєнного потенціялу. Ген. Мек Артур твердив, що бельшевики ще держать щонайменше пів мільйона японських невольників на примусових каторжних роботах.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИПРАВДАНІ НАДІЇ

Одинадцята річна конвенція Ліги Української Молоді Північної Америки, що відбулася в днях 4, 5 і 6 вересня в місті Акрон, Огайо, всебічно виправдала зв'язувані з нею надії. Вона виправдала їх під кожним оглядом: американським і українським, ідейним і організаційним. Вона була масова, ділова та гідно завершувала пройдений період праці, започатковуючи рівночасно надійно нову сторінку організаційного життя нашої молоді.

Конвенції американсько-української молоді вже мають свою традицію; це ж бо була вже одинадцята з черги. Кожна з тих конвенцій мала свій питомий характер, кожна з них означала відповідний прогрес в організованому житті молоді, завершувала здобуті досягнення та започатковувала новий етап. Але навряд чи котра з попередніх мала такий всебічний характер і таке загально-громадське значення, як їх мала ця остання.

Звичайно, на перший погляд вражала масовість. Біля 700 зареєстрованих та понад тисяча всіх учасників, це вже імпозантне число, що ним рідко коли може похвалитися будьяка інша того роду імпреза. Не можна теж забувати, що більша частина учасників конвенції приїхала до Акрон з віддалених центрів українського життя. Це переконує, що конвенції молоді набирають тої необхідної атракційно-притягаючої сили, що є першою передумовою організаційних успіхів. Під цим оглядом були дуже характерні слова одного з учасників конвенції, який на зборах професіоналістів заявив: „Я не знаю, чи обставини дозволять мені належати до будьякої української організації та брати в ній активну участь; але я знаю цілком певно, що я буду на кожній конвенції американсько-української молоді". Він без сумніву висловив думку, якщо не усіх, то абсолютної більшости учасників конвенції.

Конвенція стояла на висоті теж під ідейним оглядом, про що переконували виголошені доклади та дискусія над ними. Демонстративне усунення зі залі червоних совєтських прапорів стало символом цеї конвенції в американській оцінці. Зі загального перебігу нарад уважний спостерігач міг поробити далекойдучі висновки щодо громадського вироблення та ідейного наставлення і ідеологічного оформлення нашої молоді в усіх справах, як американських та українських. Тут треба ствердити, що власне наша молодь потрапила знайти в цих справах ідеальну синтезу, що матиме рішальне значення для дальшого розвитку американських українців. Бо ця конвенція молоді була рівночасно конвенцією цеї справжньої американсько-української генерації, що поступово і з кожним роком більше перебирає на свої плечі весь тягар громадського життя. Члени цеї народженої тут в Америці генерації вже сьогодні очолюють та репрезентують американських українців в їх центральних комітетах.

Влаштована в рямках конвенції музично-танцювальна імпреза, зорганізована і виконана майже виключно силами цеї ж молоді, була з черги найкращим виявленням її культурних змагань та артистичних талантів. Все разом творило під кожним оглядом знамениту цілість і виправдувало найкращі надії.

Ясно, що конвенції в Акрон аж ніяк не можна б вважати за кінцеве завершення всіх громадських, організаційних і культурних можливостей нашої молоді. Вона була радше тільки одним важливим етапом на шляху до ще більших досягнень і ще більших успіхів. Ми віримо в нашу молодь, віримо в її життєву силу та її спосібності і тому бачимо ще велике поле для її дальшого розвитку. Конвенція в Акрон виправдує не тільки всі дотеперішні надії, але й ще збільшує їх на майбутнє.

Мир гальмує Москва, а ніхто інший

Найменша вістка з Москви про якесь найменше уступство збоку Сталіна є, як можна завважити, зараз темою редакційних статтей в американській пресі з коментарями, що найгірша угода є краще війни. При цьому ставиться справу в такий спосіб, що розвязка проблеми миру чи війни в світі залежить виключно від Злучених Держав Америки та Совєтського Союзу. Це ті дві потуги, як виглядало б, змагаються нині в світі за владу, наступають один одному всюди на пяти і намагаються один одного знищити чи хоч ослабити.

Дехто (як от Ню Йорк Пост з 26. серпня 1948) навіть виеліміновує цілковито зі світових змагань Британську Імперію, називаючи її „хворою людиною Европи", такою самою, якою була колись Туреччина, що мала великі території але не була спосібна сама їх оборонити. Порівнання сучасного Британського Камонвелту з давньою Туреччиною слабе і не відповідає дійсності, але воно характеристичне для цього загального думання в Америці й в світі, що зводить справу світового замирення до конфлікту між Злученими Державами і Росією.

Виходило б, що ніхто інший не є в справжнім конфлікті з Росією крім одної Америки, яка має великі імперіялістичні задуми і тільки через них є у важкім конфлікті з Росією, бо ця остання має свої пляни панування над світом. Виходило б, що те, що Росія загарбала стільки чужих земель і гнобить стільки народів, не було б причиною гніву Америки і вона з нею погодилась би, не зважаючи на стогін мільйонів поневолених і мучених людей. Коли ж проте згоди нема, то тільки тому, що Америка сама хотіла б мати під собою загарбані Росією країни та їм диктувати.

Таке є розумування тих, що зводять нинішню боротьбу між демократією і московським тоталітаризмом до конфлікту двох імеріялістичних потуг: Росії й Америки. Одначе так не є, бо Росія є нині в конфлікті з цілим вільним світом. Злучені Держави силою міжнародніх обставин стали тільки найголовнішим речником цього вільного світу, який не хоче війни, але й не хоче московського насилля і бажав би бодай припинити дальше совєтське поширення. Коли б не цей моральний обовязок, який накладає на Злучені Держави сучасна історія та від якого їм, репрезентуючим великий і свободолюбний нарід, ніяк відмовитись, ледви, чи був би взагалі який поважний конфлікт між Америкою і червоною Росією, так, як не було його й за царату.

Але припустім, що Америка відступила від конфлікту з Росією. Чи ж тоді конфлікт Москви зі світом далі не існував би? Він був би, а тільки не тривав би довго, бо був би силою здавлений московською диктатурою. В такому випадку настав би „мир", який існує в Совєтах та тих державах, що є в сфері їхніх впливів. Та якраз до такого „миру" в цілому світі Злучені Держави не хочуть допустити в імені своїм й в імені тих, що ще є на свободі.

Отже не Злучені Держави і Росія, а тільки одинока Росія нині рішає, мир чи війна в світі. Росія не хоче годитись на мир зі с в о б о д о ю і вона створює конфлікт через це не тільки з Америкою, але й з цілим світом.

До чого змагає ще далі Росія в Европі, пізнати найкраще по тім, що діється у Берліні. Хоч Берлін став нині справжньою бочкою пороху, Москва пускається на щораз нові провокації, які довели останніми днями вже до цього, що президентові Труманові довелось скликати надзвичайні наради Ради Краєвої Безпеки, присвячені виключно подіям у Берліні. Кремль комунізує усіми можливими насильними засобами Німеччину, яка є в його руках, а тепер завзявся скомунізувати совєтську частину Берліна, перед самим порогом Аліянтів-демократів і на їх очах. Глядіти на це Америці й не реагувати, означало б те саме, що віддавати не тільки Берлін, але цілу Европу Совєтам і допомагати їм завести ще й в решті Европи совєтський тоталітаризм і московську неволю.

Отже ясно, хто є причиною хаосу в Европі, хто не бажає собі її замирення. Мир не є в інтересі Москви і це є головна причина конфлікту Злучених Держав з СССР.

Краєва Програма Здоров'я

Кожного року пропадає в Злучених Державах 4,300,000 років праці, виконуваної людьми, а це потягає за собою маєткову втрату вартости 27 більйонів долярів. Коли річний прихід в Злучених Державах виносить кругло 200 більйонів долярів, то це значить, що пропавший маєток виносить 3.4 відсотків усього національного приходу. Ці гроші пропадають тому, що люди не приходять до праці з причини недостачі здоровя, а крім того річно вмирає 325,000 людей тільки тому, що не мають належної лікарсько-медичної обслуги. Щоби цьому зарадити, треба з федеральних фондів вже тепер почати видавати річно по $40,000,000 доки в році 1960 загальний видаток з прилюдних фондів на рятунок здоровя цілої нації не дійшов би до висоти $4,107,000,000 річно. Коли б це вдалося, тоді з 27 більйонів, витрачуваних кожного року під теперішню пору, осталось би чистих приблизно 23 більйони долярів. Коли йде про математичне обчислення, то це дає понад 85 відсотків чистого зиску річно. Кожний бизнесмен скоком побіг би, щоб зробити таку інвестицію.

Та коли йде про націю, а ще й таку свобідну країну, як Злучені Держави, то це не так легко перевести. В першу чергу тому, що тут кожний може на свій лад скласти свою калькуляцію і доказувати, що обрахунки, подані вгорі, є помилкові та що на них годі покладатись. Інший знавець заскочить громадянство ще іншими обрахунками і тоді іде загальна дискусія, чи варт переводити такі медично-маєткові трансакції.

Такі думки насуваються по прочитанні звіту Президентської Дорадчої Ради Суспільного забезпечення з її студій над Краєвою Програмою Здоровя, яку пропагує президент Труман від часу обняття свого урядового становища. Звіт зладив адміністратор федерального забезечення, Оскар Р. Ювинг, а над ним працювала згадана Рада Суспільного Забезпечення під головством колишнього секретаря стейту, Едварда Стетиніюса, від січня до кінця серпня 1948 р. Підставою праці було доручення Краєвого Зібрання Здоровя, яке відбулося в місяці травні і в якім взяли участь 800 професійних і суспільних діячів. Вони обговорили всесторонно потреби краю під оглядом здоровя і поробили відповідні доручення. З інформацій, поданих самим президентом з нагоди оприлюднення звіту, в пятницю 3. вересня, треба прийти до висновку, що звіт не є вислідом праці ані самого референта Ювинґа, ані самої Ради Суспільного Забезпечення, ані не є бажанням тільки самого президента, а є висловом думок і переконання значної кількости освічених і доброзичливих людей. Вже це саме вказує, що до такої програми треба поставитися серіозно і передумати її цілі й задуми.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Нова українська іміграція в Бразилії

(Надіслане до „Свободи").

Уже в минулім, 1947 році, почали приїздити до нас нові іміґранти, яким удалося вирватися з европейського пекла. Приїздить дуже симпатична й жвава публіка, але... бразилянам не до смаку. Річ у тім, що в Бразилії поляки робили все можливе, щоби про українців знали якнайменше. А коли стали про них дещо знати, то виявилось он що: українці — це чудовий людський матеріял для хліборобської продукції, до якої бразиляни мають мало охоти... А дотого ще матеріял невибагливий: в які б діри їх не запихали, вони там сідали й продукували. Таким самим матеріялом показалася й нова іміграція по першій світовій війні. А то разом витворило ніби традицію: українці, то уроджені хлібороби, як жиди або сирійці чи ливанці є уроджені до гандлю. До минулого року усе було в порядку, і бразилійці, даючи дозвіл на приїзд нових іміґрантів, сподівалися, що наша традиція й далі буде та сама... А вийшло, що іншого: нові українські іміґранти розтопилися в міській масі... Галапасами? Нequal Неробами, жебраками? Ні! Вони найшли в місті працю, чи то в індустрії чи в гандлі, але на колонії не поїхали. А до того ще приїхало й пару інтелігентів — інжинери, лікарі тощо. А це означає: приїхали конкуренти на міське життя. І хоч бразилійські закони не дозволяють напр., лікарям практикувати медицину без відповідного іспиту, — факт лишається фактом: і українці, суто хліборобська нація, „попсувалася": замісць іти на колонії та продукувати їдло, вони розсіялися по містах та помагають їсти!...

Чия ж властиво вина, що так „несподівано" вийшла нарушена традиція, яка має за собою більше, як півсотки літ? Хіба таки наших нещасливих скитальців? Ні! Ані трішки!

Увесь ґудз у тім, що сподіваючись приїзду нових поселенців, ніхто не подумав над таким простеньким питанням: „А до кого ж притуляться ті громадяни, що приїздять? Та це ж приїздять не з тих, що мали хоч яку будь власність, яку там продаш, а тут осілися й дочекались свого хліба. Це ті, що приїздять, осядуться й перебудуть, поки їм пічне родити, щоби могли дати ради собі й своїм родинам?"

Що правда, дехто з новоприїхавших був зразу прийнятий на працю до плекання кави в штаті Сан Павло. Але та праця їм не до смаку, бо, обполюючи, чи то збираючи, чи то сушачи чи насаджуючи каву, людина не має часу взятися до того, що є її власним, так би мовити, природженим нашим: продукувати те, що дає життя сімї і чим можна було би поділитися з другими. Деякі з таких „кавових" робітників пишуть мені, що як тільки скінчать реченець контрактів, будуть робити заходи, щоби осістися на своїм хазяйстві, а не бути попихачами на чужій землі. Тим більше у такій великанській державі, якою є Бразилія (вісім мільйонів квадратових кілометрів!). Український х л і б о робський „власницький інстинкт", проти якого так кріваво боряться большевики, який має за собою тисячлітню традицію, не опускає наших земляків і за морем!... І то цілком зрозуміло. Хто знає так, як я, життя українського хлібороба в Бразилії (10 літ був учителем по колоніях, а три роки урядовим пропаґандистом х л і боробських кооператив), то мусить признати: чи на лихих чи на добрих землях наші хлібороби дають собі раду. Не подороблялись настільки, щоби мали в банках свої ощадності, але мають, що їсти, в що вдягнутися й дати своїм дітям більшу чи меншу освіту.

Цілком зрозуміло, що повстане питання: а як же ці хлібороби, що тут осілися, давали собі раду на початках? За моєю радою повстало тут дві великанські колонії — Вера Ґварані і Круз Машадо. Для приїзжих на першу колонію існували величезні бараки при залізничій стації Павло Фронтінь, а для другої — такі самі при невеликому місті Уньон да Віторія. Отам колоністи перебували з родинами, поки їм відмірювали землю; там їм давали їсти і взагалі вони мали захист. Потім мужчини йшли й ставили хати, сіяли й садили і коли було що їсти, тоді перевозили з бараків і родини. А хто привіз із Европи які ощадності, то скоро набував і худоби й птиці, — взагалі розгосподарювався. Таким чином укріпилася за нами традиція хліборобської нації, що приїздить з Европи й зараз продукує харчі. Але нікому не приходить у гадку, що нова іміграція такої можливості не має!

Отже з нашої сторони, з Бразилії, треба подивляти вашу завзятість, ваш порядок і ваші пляни: найперше розбудити в тамошнім громадянстві інтерес до скитальців і до того, щоби малося місце, де їх зараз по приїзді примістити, а тільки по тім їх спроваджувати... На мій погляд іншої ради нема й для нас, хоч тутешні економічні обставини не можуть і в слід вступити ані вашим, ані канадійським.

Але другої ради немає, і тільки таким способом зможемо почути нашу давню славу продуцентів: приїхали, осілися по „шакрах" (так тут називають хліборобські дільниці від португальського слова „шакара") і зараз продукують.

В. П. Куц.

ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

34)

Тоді у нас на фабриці були посіяні чутки, що він виявився поважним шпигуном на користь „оної сусідньої держави" і диверсантом.

Я так зрадів, побачивши його живим, що ледве стримав себе, щоб не закричати, вітаючи його у вікно.

Мене наглядач підвів до камери Нр. 66, відімкнув двері і впустивши мене в її нутро, зараз же замкнув камеру...

— Добридень, товариші по нещастю! — промовив я розгублено, кидаючи очима по камері і сковзаючи поглядом по незнайомих обличчях, котрі зацікавлено і суворо дивились на мене.

— Добридень! — Начебто не охоче і ворожо відповіли декілька голосів. Я стояв розгублено, підтримуючи лівицею д'явольські штани і шукав очима де б можна було присісти. Але бачив, що всі місця продовж стіни були заняті людьми, які сиділи на своїх речах.

З меблі тільки дві речі: незамінима „параша" стояла в кутку біля дверей, а в протилежному кутку теж біля дверей невеличкий столик, досить високий і досить вузький і короткий.

— Де ж мені тут сісти? — звернувся разом до всіх.

— Та де ж вас посадити? Сідайте ось тут, каже один сивенький дідусь, посуваючись ліворуч від столика. Для того, щоб дати мені місце всі шестеро потроху посунулись ліворуч.

В двох кутках, біля скупого тюремного вікна зі сильною гратою, просто на голій підлозі нерухомо лежало 2 в'язні.

Після того як я, кінець кінцем, міг звільнити свою майже зімлілу руку від проклятих штанів, я з задоволенням сів на своє пальто, яке просто скрутив у вертуту.

Дозвольте задати вам тільки два запитання, — ввічливо звернувсь до мене один в'язень, з досить інтелігентним і приємним обличчям. Він мав широкий лоб, який закінчувався невеличкою лисиною. На перший погляд йому можна було дати років 40.

— Чому тільки два запитання? — звернувся я до нього.

— Коли ви дасте відповідь на ці два запитання, то решту ми не тільки зрозуміємо, а навіть скажемо вам, в чому „вони" вас обвинувачують, — відповів він.

— Це дуже цікаво! Я готовий до ваших двох запитань, — всміхаючись сказав я.

— Перше запитання: відкіль ви? Друге запитання: Який ваш фах?

— Я сам з України — українець. За фахом — інженер - економіст, працював на місцевій чавунноливарній та машинобудівельній фабриці ім. Леніна головним бухгалтером і начальником планово-фінансового відділу, — відповів я, зацікавившись, що він мені скаже?

— Дякую. Ви обвинувачуєтесь в організуванні шпигунсько-диверсивної, терористично-шкідницької і контрреволюційної групи, — усміхаючись, зазначив він тоном слідчого.

— Жодного з цих обвинувачень не приймаю, бо ніякої вини за собою не відчуваю, — напів жартівливо, напів серіозно відповів я.

— А ви гадаєте, що в чомунебудь винні? Абсолютно нема жодного поміж нами винного. Всі ми такі ж винні, як і ви, — зазначив він.

— Вірю. А скажіть, що то за двоє, що лежать? Може хорі? — запитав я його.

— „Підростеш, Саша, узнаєш", — відповів він мені, знаною мені фразою з Некрасовської „Залізної дороги".

Я помітив, що мій „слідчий" чогось ухилився від прямої відповіді.

— Ви кажете, що ви з фабрики ім. Леніна? А чого ж я вас не знаю? — звернувсь до мене мій сусіда старенький дідусь.

— А ви давно тут сидите? — запитав я його.

— Та вже ось скоро три місяці, — відповів він.

— Можливо, що ви мене і не знаєте, але повинні знати, бо я вже місяці чотири працюю на вашій фабриці. Де ви працювали? — запитав я його.

— В деревообробному цеху, — відповів він.

— А... Вашим начальником був Х.?

— Так, Х. А моє прізвище Кравченко Іван Іванович. Чули щонебудь про таке ім'я, або прізвище?

— Чув, чув. Я вас тепер пригадую. Ви тоді здорово посадили в черевика отого голову обласної профспілки на зборах! — вже зовсім по — приятельськи засміявся він.

— Це дуже добре, що т. Л. знає вас. Тепер я вам відповім, що за „хворі". Той он, що лежить ліворуч, це Лотиш — міжнародній моряк. Він все своє життя провів на пароплавах всіх країн і десятки разів об'їхав навколо земної кулі, а тепер попав чортові в зуби і... вмре здається тут. Ми всі, що тут є, за винятком отого Лотиша, вже всі власною рукою підписали, що ми шпигуни, диверсанти, котрреволюція і т. д.. Той, що праворуч, на прізвище М. — цеї ночі теж вже підписав і його так „просили" підписати, що ледве живого принесли на руках два наглядачі, а Лотиша щоночі теж „просять" підписати, але він вперто відмовляється. Вчора з вечора і до самого ранку.

(Дальше буде).

Збори Т-ва Українських Професіоналістів

Під час конвенції Ліґи Української Молоді в Акрон, Огайо, там же відбулися в неділю, 5. вересня, і заповіджені раніше збори Товариства Українських Професіоналістів. Вони були й обраховані на те, що з них скористають теж деякі учасники конвенції молоді, або щонайменше ними заінтересуються.

Збори в год. 10:30 перед полуднем відкрив секретар Т-ва, д-р А. Т. Кібзей з Дітройту, перевівши раніше поіменний реєстр учасників. Їх було біля 40 осіб: лікарів, адвокатів, учителів, інженерів та інших професіоналістів, в цьому теж деяка кількість жінок. Предсідником зборів вибрано інж. Честера Гурського з Дітройту, а секретарювала М. Марущак з Шикаго.

Фактом є, що Т-во досі існувало переважно на папері і тому теж звіт з його діяльности не перетомив учасників зборів. Звіт склав д-р А. Т. Кібзей, стверджуючи, що голова Т-ва, адв. Чарноський, на збори не приїхав, натомість прислав вибраданнє та пообіцяв приїхати „колись другим разом". Д-р Кібзей стверджує, що з огляду на війну Т-во не мало своїх зборів раніше, але він думає, що воно має всі підстави до існування та в майбутньому буде краще розвиватися. З протоколу попередньої конвенції, відчитаного д-ром Кібзеем, довідуємося, що вона відбулася ще в 1941 році. Тоді зібрано 24 доляри до каси Т-ва, що їх всіх воно ще й досі не видало, бо д-р Кібзей ствердив, що з того він ще має „кілька" в кишені і в кожній хвилі готов передати новій управі. Він теж ствердив, що Т-во, як і всі інші чужинного роду організації, було під час війни предметом доходжень ФБІ, але стверджено, що все „окей", в доказ чого д-р Кібзей відчитав відповідного листа уповноваженого доходженями агента ФБІ. Д-р Кібзей ще зробив короткий перегляд проголошених в „Свободі" статтів та повідомлень на тему Т-ва і закінчив свій звіт побажанням кращих успіхів на майбутнє.

З черги слово віддано професіоналістові з нової іміграції, д-ру Р. Криштальському, адвокатові зі Львова і тепер редакторові „Народного Слова" в Питсбурґу. Д-р Криштальський висловив своє вдоволення та радість, що їх йому справила вістка про збори Т-ва Професіоналістів, розповів коротко про організацію професіоналістів колись в Старому Краю і тепер на еміґрації в Німеччині та висловив деякі інтересні думки на тему зв'язку між професійною і громадською роботою. Обіцяв поінформувати українські професійні спілки в Европі про Т-во Українських Професіоналістів в Америці та допомогти до нав'язання тісніших стосунків між ними. Коротко зупинився ще над справою самої української еміграції в Европі, прохаючи для неї моральної і матеріяльної піддержки.

Данило Слободян, голова Ліґи Української Молоді Північної Америки, передав зборам привіт цеї Ліґи. При цьому він коротко і ясно з'ясував становище Ліґи до цього Т-ва та свої думки щодо його дальшого розвитку і праці. Він вважає, що Т-во найкраще вив'яжеться зі своїх завдань, як матиме свої локальні відділи на місцях і через них братиме участь та впливатиме на цілість українського громадського життя. Тут, як і у всіх інших випадках обов'язує виправдана засада: допоможімо українцям, а вони нам допоможуть. Віддаючи слово Д. Слободянові, д-р Кібзей назвав його майором. Той подякував за „промоцію", бо досі він мав рангу капітана, та побажанням успіхів в радах попращав збори з огляду на свою важливу функцію між 10 басами в хорі молоді митрополітальної округи Ню Йорк і Ню Джерзі, який власне в тому часі робив ще останню пробу до виступу на музичному фестивалі.

Між привітами був ще такий від українців Акрону, що його зложила п-ні Кудера.

Д-р А. Т. Кібзей переповів коротко історію товариства, заснованого ще під час світової вистави в Шикаго. Ціллю товариства було об'єднати українських професіоналістів для кращого організаційного охоплення професійної та громадської роботи. За точнішими інформаціями про це все д-р Кібзей відсилає заінтересованих до надрукованих матеріялів в пресі. Опісля на практиці виявилися труднощі. Насамперед не можна забувати, що участь в цьому Товаристві Українських Професіоналістів є для кожного професіоналіста додатковою, необов'язковою справою, бо кожний з них належить до відповідної загально-американської професійної організації. Виринає, отже, проблема, що робити на майбутнє: залишати все так, як є, організувати краще, чи взагалі не організуватися. Д-р Кібзей особисто переконаний, що Т-ва Українських Професіоналістів в Америці має свій великий глузд існування та що воно могло б прекрасно розвиватися і виконувати велику роботу, якщоб за це відповідно взятися та розбудити до цього загальний інтерес. Він наводить деякі приклади з організації професіоналістів в Дітройті.

Висловивши ще кілька своїх критичних думок на тему конвенції Ліґи Молоді, д-р Кібзей нав'язав до слів Данила Слободяна і пропонував творити відділи Т-ва на місцях, зглядно організацію дипломованих професіоналістів, що в сумі і творили б це Т-во. Згадує про думки, висловлені в листі д-ром Скеґаром з Калифорнії, в яких той пропонує зв'язати Т-во з американським відділом Наукового Товариства ім. Шевченка.

На тему дальшої організації та дальшого розвитку Т-ва Професіоналістів розгорнулася незвичайно інтересна дискусія, що може стати базою цього Т-ва для його дальшого розвитку. Насамперед стверджено, що Т-во ще від 1936 року не спромоглося на власний статут („бай-ло"), що — як це заявляють з поінформованих джерел — не цілком відповідає правді і що такий статут мав би існувати.

Дуже інтересні думки на тему організації професіоналістів висловив д-р Антін Вахно з Канади. Він теж бачить велику рацію існування такого Т-ва, але пропонує, щоби його тісно зв'язати з Лігою Української Молоді, можливо, навіть зробити його її складовою частиною, чи відділом, тим більше, що українські професіоналісти в Америці і Канаді, це власне ця сама молодь, що вже здобула власну професію. Він зокрема звертає увагу на рішальну участь цих професіоналістів в загальному громадському житті. Піддержує думку д-ра Кібзея про організацію локальних відділів.

Д-р Кібзей зі свого боку прилучується до думки д-ра Вахна та думає, що злука Т-ва з Лігою дала б багато користи одному і другій.

З черги представники професіоналістів з поодиноких місцевостей поінформували збори про працю на місцях, що зосереджується головно в культурній та соціяльній галузях.

З дискусії на цю тему виявляється, що Т-во як цілість теж поробило чималу роботу, чимало причинилося до розвитку та кристалізації громадської думки, має теж деяку видавничу роботу та деякі успіхи в практичній громадській і культурній роботі, хоча воно ввесь час залишалось до деякої міри тільки в стадії організування. Не має сумніву, що перерва в праці Т-ва, спричинена війною, зменшила його значення в громадському житті та пустила в забуття не один його успіх.

Професор д-р С. Мамчур, забираючи слово в дискусії, піддав цілий ряд інтересних думок щодо дальшого організаційного розвитку Т-ва та його конкретної праці. Він вважає, що Т-во повинно бути відповідно зрізничковане, відповідно до наукового і дипломованого ступенів професіоналістів. Він довше зупинився над можливостями співпраці з НТШ та головно відповідними американськими інституціями. Т-во рішучо повинно звернути велику увагу на наукові публікації, головно з історії американських українців, що могло б мати велике значення для розв'язки групових національностевих проблем в Америці взагалі.

Іван Іванчук з Дітройту твердить, що Т-во вже має деякий досвід як в організаційній, так і практичній роботі і цей досвід треба використати. З'ясовує коротко цілі цего зібрання та пропонує перейти до його практичних завдань. Саме існування Т-ва Професіоналістів він теж вважає за корисне і конечне. Він пропоує призначити відповідні комісії, що основно опрацювали б базу дальшого розвитку і праці організації. Нав'язуючи до завваг проф. Мамчура, він вважає, що вже саме завдання для наукового вияснення та оформлення життя американських українців є великою заохотою до праці. „Покажімо, що ми чогось хочемо, можемо і робимо, тоді теж матимемо належну увагу від усіх" — говорив І. Іванчук, пропонуючи знову вибрати відповідний провід і комісії, що підготовили б базу під велику краєву організацію. Піддержує думку тісного зв'язку Т-ва з Лігою, в рямках якої воно могло б творити сепаратну організацію.

В дальшому дискусія щораз більше оживлюється і конкретизується, розкриваючи щораз нові можливості для Т-ва та доказуючи безсумнівно всі підстави і цілі для її існування. Треба ствердити, що власне дискусія надала зборам незвичайно серіозного характеру та зробила їх до тої міри інтересними, що кожному з присутніх було жалко, як д-р Кібзей повідомив, що він замовив в готелю спільний обід та що збори доведеться кінчати з огляду на заповіджений на 2-гу годину музично-танцювальний фестиваль молоді.

Предсідник зборів, Честер Гурський, ще раз коротко зреасумував вислід нарад і дискусії. З них виходить недвозначно, що всі бажають собі великої краєвої організації професіоналістів, з локальними відділами та індивідуальними членами, з відповідними кваліфікаціями. Проф. Мамчур ще пропонує, щоби опрацювати відповідну конституцію та щоби вона була продискутована на чергових зборах. Вкінці виринула ще проблема призначення відповідного Комітету, який всі ці справи оформив би та підготовив до чергових зборів. Для справности праці такого Комітету прийнято пропозицію І. Іванчука та передано підготовку організаційної бази групі професіоналістів в одній місцевості, іменно в Дітройті. Предсідник зборів, Честер Гурський представив цю групу і він сам залишився її головою. Винесено кінцеве рішення, що чергові збори Т-ва мають відбутися, як і в цьому році, рівночасно з конвенцією Ліґи Молоді і до того часу Комітет повинен сконкретизувати і підготовити всі справи. На евентуальні видатки цього Комітету зразу ж зібрано членські вкладки по два доляри від кожного.

На цьому збори Т-ва Укракінчено.

Після зборів відбувся спільний обід в одній з прийомних заль готелю Мейфловер, де й відбулися збори.

ад.

Краєва Програма Здоров'я

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Її 183 сторінок машинового письма, на яких зладжено звіт, можна вичитати багато. Докищо цей звіт в цілості доступний тільки покликаним до вирішення одиницям, а публика дістала тільки витяг цього елаборату на сторінках щоденної преси. З так обкроєного звіту довідуємося, що причиною недостаточного плекання здоровя серед населення є брак лікарів на 20%; цілі повіти в деяких околицях не мають ні одного лікаря, який там постійно мешкав би, а дентистів є ще менше; тільки деякі стейти мають вистачальне число шпиталів з потрібними ліжками для догляду здоровя, а 40,000,000 людей мають тільки частинний догляд під час недуги.

Щоб таким недостачам зарадити, звіт пропонує здвоїти число студентів медицини при допомозі федеральних і муніципальних та стейтових фондів; подвоїти число шпитальних ліжок і довести до того, щоб у 1960 р. додати найменше 600,000 нових шпитальних ліжок, хоч їх потрібно 900,000; постаратися, щоб з медичної обслуги могли користати всі особи, які такої обслуги потребують. Це можна осягнути дорогою забезпечення на такий лад, як тепер ведеться суспільне забезпечення; зосередити увагу на здоровя ума, як на головну ділянку медичного поступу; старатися лікувати хронічні недуги; реґабілітувати 250,000 цивільних осіб, які стають тягарем кожного року внаслідок покалічення або недуги; забезпечити дітям правильний розвиток при допомозі постійної обслуги фізичного й умового здоровя, товариського й суспільного догляду матерей під час породів; на досліджування здоровя треба кожного року призначити фонди, які 1960 р. дійдуть до висоти $100,000,000; постаратися для таких цілей за федеральну й стейтову співпрацю.

Оце є загальна програма. З неї мали б у першу чергу користати такі, хто забезпечив себе на лад суспільного забезпечення, яке передбачує пенсію на старість. Значить, що з заробітків людини треба буде відтягати якийсь відсоток, а до того додавав би ще свій відсоток підприємець — разом 3% від заробітку. Це виносило б по $50 для двох осіб в родині на рік, а по яких $15 додатково від кожної дальшої особи. Усіх осіб в Злучених Державах, обезпечених на здоровя, булоб 85,000,000 на 143,000,000 населення.

Переглянувши звіт Ювінга, президент Труман назвав його „важким документом". Він додав від себе погляд, як можна цей плян ввести в життя і звернувся до конгресу, щоб зайнявся тією справою. Він теж подав точки, які мала б містити Краєва Програма Здоровя і доручив кожному громадянинові з нею заознайомитися.

Референт передбачив від себе критику цього пляну і згадав її тільки прикладово. На повну критику прийде час тоді, коли медична професія й суспільні знавці візьмуться розглядати програму прилюдно.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Що писала „Свобода" тому 40 років?

10. вересня 1908 р.

В СПРАВІ ЗМІНИ НАЗВИ У. Н. СОЮЗУ.

У протоколі з перебігу Х. Конвенції У. С. Союзу, що відбулася в днях 7—9 липня у Филаделфії, поміщена дискусія над зміною назви Союзу. При перегляді статута організації поодинокі делегати зголошували свої поправки. І так при параграфі 1-ім поставив І. Кречковський внесок, щоб „Руский Народний Союз в Америці" охрестити назвою „Український Союз в Америці" та, щоб печатки поодиноких відділів Р. Н. Союзу були тотожними з печаткою головної старшини. Переведено теж дискусію над перенесенням осідку канцелярії У. Н. С. зі стейту Ню Джерзі до Пенсилвенії. Коли дел. Кирчів пояснив, що це вимагало б окремого чартеру в Пенсилвенії, а чартер в тім стейті не забезпечує організації в інших стейтах, як це забезпечує чартер стейту Ню Джерзі, цю думку залишено. На внесок о. . Струтинського доручено будучому урядові, щоб в справі зміни порушених точок статута запитатися доброго адвоката.

ЖУРБА ПРО ШКОЛИ.

Автор статті „Наші Школи", підписаної іменем „Неучитель", хоче розвязати проблему учителів в українських вечірних школах і пише: „Щоб наші школи піднести понад теперішній рівень, на це треба зовсім чого іншого. Треба розлучити інституцію дяка й учителя. Цей хай сповняє свої функції, а той свої. Учитель хай буде людина фахова, а що найважніще, свідома свого завдання. Це перша і найважніша умова, важніша, як всякі підручники. Без того реформа школи буде вічно у блудним колесі, без виходу і без надії на вихід".

ДИСКУСІЯ НАД ЦЕРКОВНИМИ ТРЕБАМИ.

У дописі з Филаделфії спростовує „в імені парохіян" Іван Кречковський вісті про духовні треби, поміщені в дописі И. Варги в „Амер. Рус. Вестнику". Варга написав, що українські духовники, як от о. С., побирають по $5 за хрестини. На це відповідає І. К., що о. Ч. бере тільки $2 за хрестини, вивід і метрики, отже бере менше ніх ухвалила парафія, а була ухвалила, що за це платиться по $2.50".

МІСЦЕВІ ВІСТІ.

За порадою пароха з Питсбурга, о. М. Стефановича, парафіяни з Монесен закупили власну церкву коштом $5,500 і при ній зорганізували самостійну парафію. Церкву записали на епископа СС. Ортинського. — Парафію при церкві в Нюарку, у стейті Ню Джерзі, обняв о. Н. Дмитрів. — Адреса священика в Ню Йорку (о. М. Підгорецького) є: 317 Іст 18-та вул. — Віче тов. „Гайдамаки" в Ню Йорку відбудеться в суботу, 12. вересня, в залі Метрополитен Плейс, ч. 64, (коло Мангатан Лайсіум Гол при Іст 4-тій вул.).

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, які відбулись 1-го вересня 1948 року в головній канцелярії У. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж.

В нарадах взяли участь: головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Г. Герман, заступниця головного предсідника Марія Малевич, головний секретар Д. Галичин і головний касієр Р. Слободян.

Головний предсідник відкрив наради в годині 10. рано та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів повного екзекутивного комітету, а опісля предложив такі справи, що їх треба полагодити на цих зборах. Ці всі справи були такі:

Купно бондів. Закуплено отсі бонди: New York City Housing Authority, 3.10%, за $117,210.58; Commonwealth Edison Co., 3%, за $45,445.50; New Jersey Bell Telephone Co., 3⅛%, за $113,437.50; New Jersey Power & Light Co., 3%, за $50,875.00; New York Telephone Co., 3%, за $126,237.50; Sierra Pacific Power Co., 3⅛%, за $50,625.00.

Продаж бондів. Продано U. S. Treasury бонди, 2½%, за $229,593.75, які були куплені за $225,000.00.

Перенос бондів. Перенесено з фонду пок. С. Ядловського до фонду сирітського U. S. Treasury бонди, 2½% в сумі $500. Перенесено теж з цього самого фонду до фонду народного The Cleveland Electric Illuminating Co. 3% бонди в сумі $1,010.80 і Consolidated Edison Co. of New York 3% бонди в сумі $1,012.50.

На цьому закінчено наради, а головний предсідник закрив збори в годині 12:30 в полудне.

Д. Галичин, головний секретар У. Н. Союзу.

Микола Кокольський.

ГОЛУБА КВІТКА

Придорожники, придорожники здовж шляху... Цілу дорогу заквітчали. На тонких, зелених стебелинках голубі квітки, такі, як українське небо в соняшну днину. Чиясь добра рука розсіяла їх тут, здовж американських шляхів. Чи на те, щоби нагадувати нам інші шляхи? Не рівні і гладкі, а наїжені гострим камінням, а розхрістані і розбиті. То ж топчуть їх, від зарання історії, чужі, ворожі стопи. То ж розбивають їх скрипливі, половецькі теліги, коли вивозять з руїни зрабований дорібок Даждьбогових внуків. То ж розбивають їх кінські копита татарської орди, коли везе в ясир чаєнят на пожарищі схоплених. То ж розбивають їх і тисячні колни біло-червоної, чванькуватої райтарії, і несчисленні полки ненаситного, двоголового орла, і залізні когорти захланного, германського здобичника. Аж врешті, на стотисячних залізних потворах, віздить червоний цар. На шляхи, голубими головками придорожників заквітчані...

Шляхи мої рідні, придорожниками вктітчані! Чи все чужа стопа буде вас розбивати? Земле моя рідна, важко поранена! Чи все каміння твоїх шляхів буде ранити ноги твоїх власних дітей? Чи все буде твоя трава вянути з жалощів? Чи все Ярославни будуть плакати на пожарищі? Чи судилося тобі все бути розпятою?

Каже легенда, що придорожник то дівча зі синіми очима, в квітку заклята. Воно жлало-виждало при дорозі судженого з війни. Добрий дух замінив дівча в голубу квітку: лишив її сині очі, що з безмежною тугою виглядали коханця з походу.

Голуба квітко при рідним шляху!, Виглядай, дожидай і дальше твоєго милого з далекої дороги! Прийде час і він вернеться до тебе. І ніщо не здержить його, ні холодні сніги студеної півночі, ні розпалені піски пустинного півдня, ні безмежні степи далекого сходу, ні неізглубимі морські пучини заходу.

Вернеться так певно, як певно зійде сонце завтрішньої днини.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Переселенчий Осередок приступає до інтензивної праці.

Дня 4. ц. м. відбулося чергове засідання Переселенчого Осередку у Филаделфії. У звязку з цим, що вкоротці вже вийдуть із Европи перші кораблі із скитальцями для поселення в З. Д. А., Переселенчий Осередок намітив на найближчі тижні плян інтензивної акції для уможливлення приїзду до стейту Пенсилвенії можливо найвищого числа українських скитальців. Намічено що слідує:

1) Почінаючи від найближчого тижня члени Переселенчого Осередка відвідають після змоги усі українські родини у Филаделфії в цілі виповнення цими родинами окремих зобовязань, які уможливлять приїзд до З. Д. А. українських скитальців. Одночасно ці члени Переселенчого Осередка переведуть реєстрацію одіння, меблів та іншого домашнього устаткування, яке дані громадяни офірують для скитальців. Після тієї реєстрації ЗУАДК вишле авта, які звезуть жертвоване одіння до магазину З. У. А. Д. К., звідкіля це одіння буде переслане до Европи.

Жертвовані меблі та інше домашне устаткування буде мусіло остати, у даних жертводавців так довго, поки не прийдуть наші нові еміґранти, які цих речей будуть потребувати.

2) У найближчу неділю члени Переселенчого Осередка відбудуть мітинґи у переселенчих справах у Честер та Вилмингтон. Місце і час цих мітинґів усталить ЗУАДК у порозумінні з місцевими чинниками і громадяни у Честер та Вилмингтон будуть про ці мітинги своєчасно повідомлені.

Справа переселення до З. Д. А. 205,000 скитальців переходить із стадії підготовочі у стадію виконання. Тепер усі наші громадяни повинні виявити якнайбільше зрозуміння цеї справи та виявити якнайбільшу жертвенність. Прийшов час, де вже не вистачає жертвенність одиниць. Тепер мусить помогти весь загал.

Я. Т.

„ПРАВДА" ЗАГНАЛА ТІТА В „ІМПЕРІЯЛІСТИЧНИЙ ТАБОР".

Москва, 9. вересня. (АП) — Московська партійна „Правда" надрукувала вчора редакційну статтю, в якій стверджує, що Тіто перейшов до „імперіялістичного табору" і тепер почав терористичну кампанію „в б и в с т в а, масових арештів та репресій" проти „більшости югославського народу".

СЕНАТОР БАРКЛІ ОПРОКИДУЄ СОВЄТСЬКІ БРЕХНІ ПРОТИ АМЕРИКИ

Рим, 9 вересня. Сенатор Олбен В. Барклі виступив вчора на нарадах Міжпарляментарного Союзу, відкидуючи з цілою рішучістю в и г о л о шені там совєтські брехні про імперіялістичні цілі Америки. Сенатор недвозначно виказав, що це власне Америка є сьогодні ще єдиним реальним заборолом проти совєтського імперіялізму і в тому напрямку ведеться її політика.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СЕНТРАЛ ФАЛ, Р. АЙ. — Трикартальні збори Тов. ім. І. Франка, від. 93, відбудуться в неділю, 12-го вересня, в годині 10. рано, в гали 59 Сентрал ул. Обовязком кожного члена є прийти на час, вирівнати свої вкладки і полагодити важні справи. — П. Бенковський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 11. вересня, в годині 8. ввечір, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Гр. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, подає до відома всім членам, що місячні збори вдбудуться в суботу, 11. вересня, в годині 7. ввечір, в залі Укр. Клюбу при Френклин ул. Прохаємо, щоб на ці збори явились всі члени, а в першу чергу ті, які забрали до продажі крижечки. — За виділ: Г. Дорожовський, гол.; В. Василюк, скарб.; П. Іваш, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Відділ 142 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в суботу, 11. вересня, в год. 7. ввечір, в гали У. Н. Дому, 212-14 Фултон ул. На порядку звіт урядників і контр. комісії та принимання нових членів. Довгуючі члени нехай стараються вирівняти свої вкладки, бо інакше наражуються на суспендовання. — За уряд: А. Поливчак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в пятницю, 10. вересня, точно в 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти на збори. — В. Новак, секц.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 12. вересня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є справи, котрі мусять бути полагоджені. — М. Паранич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Українське Запомогове Бр. св. Володимира, від. 130, подає до відома своїм членам, що чергові збори відбудуться в суботу 11. вересня, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

ПОШУКУВАННЯ

ТАРАС ПАСТУШЕНКО,
ново прибувший зі скитальщини в Minneapolis, Minn., прошу відізватись. Моя нова адреса:
WLODYMIR WITENKO,
357 Remington St., Rochester 5, N.Y.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,832 Буняк Василя з с. Ядвінки Вижної (Турчанського пов.) від Шийка Михайла.

15,833 Луцик Василя і Олекси, Малоїд Петра, від Будзан Трохима з с. Луцики (Рава Руська).

15,834 Парубій Михайла від Парубій Степана.

15,835 а) Вовчик Анни (хр. мами) та знакомих з с. Соколі (Сянік) від Леояк Анни.

15,836 б) Плескач Івана з с. Радун (Столпецький) від Плескач Михайла.

15,837 Паславський Степана, Андрія і Катерини з с. Будівка (Перемишль) від Найдух Володимира.

15,838 Рідних і знайомих з с. Спас (Долина) від Дулиш Михайла с, Семка.

15,839 Рідних і знайомих з с. Остапє (Скалат) від Яворський Йосифа.

15,840 Хоміцька Олександра т. Петра з с. Іванчан (Збараж) від Юшка Василя.

15,841 Богданець Федора з с. Рокітно (Волинь) від Богданець Ярини.

15,842 До українських парохій, громад та односельчан з с. Курипів (Станиславів) просить афідавіт іспитований дяк, управитель церковних хорів зі свідоцтвом Преосв. Владики Станиславівської Епархії, Гринів Василь.

15,843 Головиц Олега з с. Німстів (Любачів) від Митко Осипа.

15,844 Ґадонський Михайла с. Василя з с. Ковинечі (Самбір) від Різник Івана.

15,845 Саґан Степана, Володимира, Кащук Гелени з дому Саґан, Конопліцька Маґдалини з с. Воля Мазовецька (Тернопіль) від Стахів Ольги з дому Прокоп.

15,846 Сподарик Миколи, Афінович, братів та односельчан з с. Конопліська (Тереполя) від Стахів Павла.

15,847 Патуляк Івана, Солецький Петра брата Трафенко Марії з Солецьких, Стецевич Павла, Савчак Петра від Солецький Дмитра з с. Гломуша (Сянік).

15,848 Загачевський Миколи, Михайла, Параскеві і Еви від Загачевська Юстини з с. Добра Шляхецька (Сянік).

15,849 Поліщук Ольга, котра приїхала до Америки 28 лютого 1947 нехай негайно зголоситься до ЗУАДК в дуже важній справі адреса: U.U.A. R. C. — P. O. Box 1661 Phila, 5 Pa.

15,850 Лотоцький Костя, Костюк Івана з с. Бршнева (Калуш) від Картуш Дмитра.

15,851 Голубець Івана з с. Мальгович (Перемишль) від Живко Еміліяна.

15,852 Стадник Данька з с. Ніґвич (Рудки) від Драчун Федора.

15,853 Ґілета Теодора з с. Воні Новосільської (Любачів) від Гуль Андрія с. Парані з дому Гуль.

15,854 Сопків Миколи з Винятич від Хомяк Миколи.

15,855 Гаврило Олекси з с. Б о л е с т р а шич (Перемишль) від Гаврилю Петра с. Михайла.

15,856 Козак Григорія з с. Вапівці (Перемишль), Трусяк Андрія від Котко Марти з дому Козак д. по мамі Трусяк.

15,857 а) Маслюк Івана з с. Оглядова (Радехів) від Рокита Івана.

15,858 б) Лисогір Михайла проф. від Хархаліз Остапа.

15,859 Мищь Петра і Антошка з с. Полна (Сянік) від Мищь Андрія.

15,860 Вовчинська Марії тітки з с. Вовче (Турка) від Богдак Михайла.

15,861 Би івана с. Вася з с. Городища (Столін) від дочки Кухар Пилипа з с. Тумень.

15,862 а) Довганюк Михайла з Коломиї від кузинки Шпарик Василини зам. Гаврилюк.

15,863 б) Охрім Олександра з Коломиї від Гаврилюк Петра і Василини.

15,864 Ґузич Лаврина з с. Городище (Столін) від Бик Івана.

15,865 Карпяк Анни д. Теклі Оприсек від Буляк Семена с. Агафії.

15,866 Баштан Василя батька з с. Корново (Бесарабія) від сина Баштан Григорія.

15,867 Здрок Зеновія з с. Верхи Боровенська (Волинь) від Здрок Сидора.

15,868 Федорець Якова з с. Новоставці (Острожський) від Райчук Бориса.

15,869 Стецько Андрія від Скабара Григорія.

15,870 Зайончковський Казимира, Вітовська Иосифи з с. Вустечко (Заліщики) від Зайончковська Меланії д. Ілька і Зофії.

15,871 Борисевич Микити з Полісся від Борисевич Василя.

15,872 Харів Гриня з с. Бранчі (Дрогобич) від Харів Миколи.

15,873 Піндяк Михайла, Музика Петра з с. Скопова (Перемишль) від Хома Василя.

15,874 Глух Максима і Василя з с. Конюхи (Бережани) від Глух Анастазії д. Онуфрея.

15,875 Кревних та знакомих з Бучаччини та Лемківщини з Костарівець з Сяниччини від Новіцький Павла з с. Березівки (Бучач).

15,876 Архинович Макара Григоровича з м. Теофіполь (Волинь) від Ліди дочки Катерини зам. Ганюк.

Голоситесь на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно, хай вишле таке** оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН ч. 1924. Можливості багатства.

Перескакуючи з одної криївки в другу, Неді вдалося висмикнутися від розлюченого капітана.

Щераз закликав Ґідзел на сторожу: „Знайдіть того чорта й дівку і приставте їх мені, всеодно, живих чи вмерлих!"

Одначе, коли розбишацька ґвардія вибігла з дому, на неї несподівано напали озброєні невільники.

Довголітнє поневолення спонукало їх до розпучливої боротьби.